

村上春樹

Haruki Murakami
Visi Dievo vaikai šoka

baltos lankos

Haruki Murakami

Visi
Dievo vaikai
šoka

apsakymai

Iš japonų kalbos vertė Jurgita Ignotienė

baltos lankos

Varlys išgelbsti Tokiją

Grįžusį namo Katagirį pasitiko milžiniška varlė. Stovinčios ant užpakalinių kojų, jos ūgis viršijo du metrus. Kūnas buvo tvirtai suręstas. Tik 160 centimetrų ūgio liesutis Katagiris buvo pritrenktas tokios įspūdingos jos išvaizdos.

– Mane vadink Varliu, – garsiai ir aiškiai paliepė varlė.

Katagiris, praradęs amą, išsižiojęs stovėjo tarpduryje.

– Ko taip išsigandai? Nesiruošiu tavęs skriausti. Įeik į vidų ir uždaryk duris, – paliepė Varlys.

Katagiris taip ir stovėjo negalėdamas žengti nė žingsnio: ant dešinio peties – darbinis krepšys, kairėje rankoj – popierinis prekybos centro maišelis su daržovėmis ir lašišos konservais.

– Nagi, Katagiri, greičiau uždaryk duris ir nusiauk batus.

Pašauktas vardu, Katagiris galiausiai atsipeikėjo. Kaip lieptas uždarė duris, popierinį maišelį padėjo ant grindų ir nenusiimdamas krepšio nuo peties nusiavė batus. Lydimas Varlio nuėjo į virtuvę ir atsisėdo prie stalo.

– Klausyk, Katagiri, – prakalbo Varlys. – Aš labai atsiprašau, kad taip savavališkai įsibroviau, kol tavęs nebuvo. Nieko keisto, kad nustebai. Bet neturėjau kitos išeities. Na kaip, gal arbatos? Pagalvojau, kad jau greit turėtum grįžti, užviriau vandens.

Katagiris vis dar tvirtai po pažastimi spaudė krepšį. Čia tikriausiai koks pokštas? Kas nors įlindo į varlės kostiumą ir šaiposi iš jo. Tačiau, sprendžiant iš Varlio kūno sudėjimo ir

judesių, kai niūniuodamas pylė vandenį į arbatinuką, tai buvo tikrut tikrutėlė varlė. Varlys vieną puodelį padėjo priešais Katagirį, o kitą – priešais save.

– Na, aprimai? – siurbčiodamas arbatą paklausė Varlys.

Katagiris vis dar negalėjo pratarti nė žodžio.

– Aišku, pirmiausia reikia susitarti ir tik tada ateiti, – kalbėjo Varlys. – Aš puikiai suprantu, Katagiri. Grįžti namo, o čia – milžiniška varlė. Bet kas nustebtų. Bet turiu labai svarbų ir skubų reikalą. Prašau atleisti už tokį įžūlumą.

– Reikalą? – pagaliau Katagiris įstengė ištartį kažką panašaus į žodį.

– Taip, Katagiri, reikalą. Kad ir koks būčiau, be jokio reikalo į svetimus namus nelandžioju. Nesu toks nemandagus.

– Tas reikalas susijęs su mano darbu?

– Ir taip, ir ne, – pakraipė galvą Varlys. – Ir ne, ir taip.

Katagiris pamanė, kad reikėtų bent kiek apsiraminti.

– Ar galėčiau užsirūkyti?

– Prašom, prašom, – šypsodamasis pasakė Varlys. – Tu juk savo namuose. Nereikia manęs prašyti leidimo dėl kiekvieno nieko. Ir rūkyti, ir gerti gali, kiek tik nori. Aš pats nerūkau, bet svetimuose namuose nepamokslauju apie rūkymo žalą.

Katagiris iš švarko kišenės išsitraukė cigaretes ir brūkštelėjo degtuką. Degdamas cigaretę pastebėjo, kad rankos dreba. Priešais sėdintis Varlys atidžiai sekė jo veiksmus.

– Ar tu kartais nesusijęs su kokia nusikalstama grupuote? – sukaupęs drąsą pabandė paklausti Katagiris.

– Cha, cha, cha, cha, cha, – skambiai nusikvatojo Varlys. Ir plėvėta letena pliaukštelėjo sau per kelį. – Katagiri, turi visai neblogą humoro jausmą. Tu tik pagalvok, na kokia gi

nusikalstama grupuotė samdytų varlę, nors ir kaip trūktų darbo jėgos? Juk ji taptų pajuokos objektu!

– Jeigu atėjai derėtis dėl skolos gražinimo, be reikalo gaišti laiką, – griežtai pasakė Katagiris. – Aš neturiu jokios sprendžiamosios galios. Aš tik vykdu iš aukščiau gautus nurodymus. Nesvarbu, kas ir kaip, bet tau padėti negalėsiu.

– Klausyk, Katagiri. – Varlys iškėlė pirštą. – Atėjau pas tave ne dėl tokios smulkmenos. Žinau, kad esi Tokijo kredito unijos Šindžiuku padalinio paskolų skyriaus viršininko pavaduotojas. Bet mano apsilankymas neturi jokio ryšio su pinigų gražinimu. Aš atėjau tam, kad išgelbėčiau Tokiją nuo griūties.

Katagiris apsižvalgė aplinkui. Gal jis pakliuvo į slaptos kameros ar dar kokių piktų pokštautojų spąstus? Bet kameros niekur nesimatė. Mažame vieno kambario butuke nebuvo net vietos kam nors pasislėpti.

– Be mūsų, čia daugiau nieko nėra, Katagiri. Tikriausiai manai, kad aš pamišusi varlė. Arba kad sapnuoji vidury dienos. Bet nei aš išprotėjęs, nei tu sapnuoji. Tai visiškai rimtas reikalas.

– Klausyk, Varle, – prabilo Katagiris.

– Varly, – ir vėl iškėlęs pirštą pasakė Varlys.

– Klausyk, Varly, – pasitaisė Katagiris. – Tai nereiškia, kad tavimi netikiu. Aš tiesiog vis dar negaliu susigaudyti. Negaliu suprasti, kas čia dabar vyksta. Taigi ar galiu šio to paklausti?

– Žinoma, – pasakė Varlys. – Tarpusavio supratimas labai svarbus. Yra žmonių, sakančių, kad supratimas – tik nesusipratimų visuma, ir aš manau, kad tai itin įdomus požiūris, bet, deja, šiandien mes neturime tiek atliekamo laiko, kad galėtume leisti į malonias diskusijas. Būtų idealu, jeigu tarpusavio

supratimą pasiektume pačiu trumpiausiu keliu. Todėl prašau klausinėti, kiek nori.

– Tu tikra varlė?

– Aišku, kaip matai, esu tikrų tikriausia varlė. Ne metafora, ne aliuzija, ne dekonstrukcija, ne pavyzdys – nė vienas iš šitų įmantrių dalykų. Esu tikra gyva varlė. Gal man pakurkti?

Varlys užvertė galvą ir jo balso maišai sujudėjo: KVAAA, KVAAA, KVAAA, KVAAA. Garsas buvo milžiniškas. Toks, kad net ant sienos kabantys paveikslai sudrebėjo.

– Supratau, – susirūpinęs pasakė Katagiris. Jis gyveno pigiame daugiabutyje plonomis sienomis. – Užteks. Tu išties tikra varlė.

– Arba, galima sakyti, esu visų varlių visuma. Bet tai vis tiek nekeičia fakto, kad aš varlė. Jeigu atsirastų tokių, kurie sakytų, kad aš ne varlė, jie būtų bjaurūs melagiai. Tokius galėčiau sumalti į miltus.

Katagiris linktelėjo. Paskui, norėdamas nusiraminti, paėmė puodelį ir gurkštelėjo arbatos.

– Sakei, kad nori išgelbėti Tokiją nuo griūties?

– Sakiau.

– O kokia tai griūtis?

– Žemės drebėjimas, – rimtu balsu atsakė Varlys.

Katagiris išsižiojęs pažiūrėjo į Varlį. Varlys irgi kurį laiką nieko nesakydamas žiūrėjo į Katagirį. Abu spoksojo vienas į kitą. Paskui Varlys prasižiojo:

– Labai galingas žemės drebėjimas. Numatyta, kad jis įvyks Tokijuje vasario aštuonioliką, apie pusę devintos ryto. Vadinasi, po trijų dienų. Šitas žemės drebėjimas bus dar didesnis už tą, kuris praeitą mėnesį įvyko Kobėje. Prognozuojama, kad per jį žus maždaug šimtas penkiasdešimt tūkstančių

žmonių. Dauguma žus per piko valandą, transporto priemonėms nuvažiavus nuo kelių, apvirtus ar susidūrus, sugriuvus greitkeliams ir metro, traukiniams nusiritus nuo bėgių, sprogsu benzinežiams. Pastatai taps griuvėsių kalnais ir traiškys žmonės. Visur kils gaisrai. Sugriuvus keliams, greitosios pagalbos ir gaisrinės automobiliai virs niekam nereikalingais daiktais. O žmonės taip ir mirs nesulaukdami pagalbos. Šimtas penkiasdešimt tūkstančių žuvusiųjų! Tikras pragaras. Žmonės dar kartą įsitikins, koks nepatvarus dalykas yra tas susivienijimas, vadinamas miestu. – Tai pasakęs Varlys palingavo galvą. – Drebėjimo epicentras – netoli Šindžiuku savivaldybės.

– Netoli Šindžiuku savivaldybės?

– O jeigu dar tiksliau, tai tiesiai po Tokijo kredito unijos Šindžiuku padalinio.

Stojo sunki tylą.

– Taigi, jeigu gerai supratau, – pasakė Katagiris, – tu nori tą žemės drebėjimą sustabdyti.

– Iš tikrųjų, – palinksėjo Varlys, – taip ir yra. Mes kartu nusileisime į Tokijo kredito unijos Šindžiuku padalinio rūšį, ir aš ten susikausiu su Sliuku.

Katagiris, kaip Kredito unijos paskolų skyriaus darbuotojas, buvo matęs ir juodo, ir balto. Po universiteto iš karto įsidarbino Tokijo kredito unijoje ir nuo to laiko visus šešiolika metų pradirbo paskolų skyriuje. Trumpai tariant, jis buvo atsakingas už skolų išieškojimą. Tikrai ne pats populiariausias postas. Visi norėdavo išdavinėti paskolas. Ypač kainų burbulu laikais. Tai buvo laikas, kai pinigai byrėjo per kraštus, ir jeigu tik kas turėdavo žemės ar akcijų, kurias galėdavo užstatyti, kreditoriai be kliūčių paskolindavo tiek, kiek kas paprašydavo. Kuo

daugiau, tuo geriau. Tačiau kartais skolos grąžinimas įstrigdavo, ir tada reikalus imdavosi tvarkyti Katagiris ir kiti kolegos iš jo skyriaus. Ypač sparčiai darbo padaugėjo sprogus kainų burbului. Pirmiausia krito akcijų vertė, paskui ir žemės kaina. Užstatai prarado pradinę vertę. Vadovybė liepdavo: „Nors ir ne daug, išpešk grynųjų.“

Kabukičio kvartalas Šindžiuku rajone panėšėjo į smurto labirintą. Nuo senų laikų ten veikė ir jakudzos, ir nusikalstamos korėjiečių grupuotės, ir kinų mafija. Buvo apstu ginklų ir narkotikų. Didelės sumos pinigų taip ir neiškildavo į paviršių: nutekėdavo iš tamsos į tamsą. Ne retenybė buvo ir tarsi dūmas išnykstantys žmonės. Keletą kartų, kai Katagiris nuvyko išreikalauti skolų, jį apsupo jakudzos ir grasino susidoroti. Bet jis neprisiminė, kad būtų labai išsigandęs. Ir kokia gi nauda iš to, kad bus nužudytas kažkoks skolų išieškotojas? Nori nusmeigti, tegu smeigia. Nori nušauti, tegu šauna. Jis neturi nei žmonos, nei vaikų, tėvai jau mirę. Jaunėliai brolis ir sesuo jau pastatyti ant kojų. Jeigu ir bus nužudytas, niekam neužtrauks jokių problemų, net ir sau pačiam.

Priešingai, matydami, kad Katagiris net nesuprakaitavo ir stovi ramut ramutėlis, susinervino patys jį apsupę jakudzos. Po to Katagiris jakudžų pasaulyje tapo žinomas kaip į kelnes nededantis vyrukas. Bet dabar Katagiris buvo visiškai sutrikęs. Neįsivaizdavo, ką daryti. Ir ką gi galėtų reikšti visos šitos kalbos? Koks dar Sliekas?

– Kas per vienas tas Sliekas? – nedrąsiai paklausė Katagiris.

– Sliekas gyvena po žeme. Tai milžiniškas sliekas. Kai pyksta, kelia žemės drebėjimus, – pasakojo Varlys. – O dabar Sliekas baisiausiai perpykęs.

– Ant ko jis pyksta?

– Nežinau, – atsakė Varlys. – Niekas nežino, ką Sliekas rezga savo tamsioje galvoje. Beveik niekas nėra jo regėjęs. Paprastai jis būna nugrimzdęs į gilų miegą. Tamsiuose ir šiltuose požemiuose jis pramiega po keletą dešimtmečių. Savaimė aišku, jo akys atrofavosi. Smegenys nuo miego ištirpo ir pavirto drebučiais. Aš spėju, kad jis nieko negalvoja. Man atrodo, kad jis tik kūnu jaučia iš toli atsklindančius garsus ir virpesius, sugeria juos ir kaupia. O tada, įvykus kažkokioms cheminėms reakcijoms, visa tai pereina į neapykantą. Neturiu supratimo, kodėl taip nutinka. Negaliu paaiškinti.

Varlys kurį laiką žiūrėjo į Katagirį ir tylėjo. Laukė, kol Katagiris viską perpras. O paskui prakalbo:

– Nenorėčiau būti suprastas neteisingai, bet prieš Slieką neturiu nieko asmeniška, nesu prieš jį nusiteikęs. Nemanau, kad jis yra blogio įsikūnijimas. Na, neketinu susidraugauti su juo, bet manau, kad net ir tokie padarai kaip Sliekas turi teisę egzistuoti šiame pasaulyje. Nes pasaulis – tai tarsi didelis švarkas, kuriame turi būti įvairiausio dydžio ir formų kišenių. Tačiau dabar jis pasidaręs toks pavojingas, kad nebegalima visko taip palikti. Slieko širdis ir kūnas dar niekada nebuvo taip išsipūtę nuo ilgai siurbtos ir kauptos neapykantos. Maža to, praeito mėnesio žemės drebėjimas Kobėje staiga nutraukė jo ramų kietą miegą. Ir tada jam į galvą atėjo baisaus pykčio įkvėpta mintis, kad jeigu jau taip, tai jis žemės drebėjimą sukels ir Tokijuje. Apie žemės drebėjimo laiką ir dydį patikimos informacijos gavau iš kelių gerų pažįstamų kirminų. Jie žino, ką šneka.

Varlys sučiaupė žabtus ir, tarsi būtų pavargęs kalbėti, užsimerkė.

– Taigi, – pasakė Katagiris, – mes abu nusileisime į požemius, susikausime su Slieku ir sustabdysime žemės drebėjimą.

– Tikrai taip.

Katagiris pasiėmė puodelį ir vėl padėjo atgal ant stalo.

– Dar vis nesuprantu, kodėl ne kas kitas, o aš buvau pasirinktas eiti kartu?

– Katagiri, – Varlys įdėmiai pažvelgė Katagiriui į akis, – aš tave visą laiką gerbiau kaip žmogų. Visus šituos šešiolika metų tu puikiai dirbai tą paprastą, pavojingą darbą, kurio visi kiti vengia. Aš puikiai žinau, koks tai sunkus darbas. Gaila, bet, mano galva, nei viršininkas, nei bendradarbiai tavo darbo tinkamai neįvertina. Visa ta šutvė tikriausiai akla. Bet, net ir nepripažintas, net ir nepakilęs karjeros laiptais, tu nė kartelio nepasiskundei.

Ir ne tik dėl darbo. Po tėvų mirties tu vienas pats užauginai dar visai mažus brolių ir seserį, išleidai juos į mokslus, net apvesdinai. Dėl to paaukojai didžiąją dalį savo laiko ir pajamų, pats taip ir nevedei. O jie, nepaisydami to, nė truputėlio nėra dėkingi už tavo rūpestį ir pagalbą. Netgi, priešingai, tavęs visiškai nevertina ir pridaro tau tik bėdų. Mano manymu, jie neturi jokios gėdos ir sąžinės. Tavim dėtas, aš jiems užkurčiau gerą pirtį. O tu visai nepyksti. Be to, jeigu jau visai atvirai, tu neišvaizdus. Ir neiškalbus. Todėl ir aplinkinių esi šiek tiek nuvertinamas. Bet aš gerai žinau, kad tu protingas ir drąsus vyras. Net gerai paieškojęs visame Tokijuje nerastum tokio pasitikėjimo verto žmogaus, su kuriuo būtų galima eiti į kovą, kaip tu.

– Varle, – tarė Katagiris.

– Varly, – ir vėl iškėlęs pirštą pataisė Varlys.

– Varly, iš kur tu apie mane taip smulkiai viską žinai?

– Matai, aš ne šiaip sau per dienas varlinėju. Stebiu viską, ką šiame pasaulyje reikia matyti.

– Bet vis tiek, Varly, – pasakė Katagiris. – Nei aš koks stipruolis, nei požemius pažįstu. Vis tiek manau, kad kaip partneris, turintis padėti visiškoje tamsoje kovoti su Slieku, aš esu šiek tiek per silpnas. Juk atsirastų daug stipresnių už mane. Kokių karatistų ar karių.

Varlys pavartė akis.

– Katagiri, tikrojo kovotojo vaidmenį prisiimsiu aš. Bet vienas negaliu kautis. Tai labai svarbu. Man reikia tavo drąsos ir teisingumo. Svarbu, kad stovėtum už manęs ir šauktum: „Pirmyn, Varly! Viskas gerai! Tu laimėsi! Tu teisus!“

Varlys plačiai išskėtė letenas ir vėl užmetė ant kelių.

– Tiesą pasakius, net ir aš bijau patamsyje susikauti su Slieku. Ilgą laiką žavėjauosi menais ir gyvenau gamtoje taikiai ir ramiai. Kovoti aš visiškai nemėgstu. Bet dabar kovoti būtina, todėl niekur nesitrauksiu. Tai bus tikrai įnirtinga kova. Galbūt žūsiu. Galbūt prarasiu kokią kūno dalį. Bet aš nebėgu. Kaip sakė Nietzsche, pati didžiausia išmintis – neturėti baimės. Iš tavęs tenoriu, kad pasidalintum su manimi savo paprasta drąsa, kad kaip tikras draugas iš visos širdies mane palaikytum. Ar supranti?

Katagiris vis tiek beveik nieko nesuprato. Bet jam kažkodėl atrodė, kad tuo, ką kalba Varlys (nors jo kalba skambėjo visiškai nerealiai), galima tikėti. Varlio veido išraiška ir kalbėsena turėjo kažką tokio, kas ėjo į širdį. Katagiris dirbo pačiame bjauriausiame Kredito unijos skyriuje, todėl gebėjimą atpažinti tokius dalykus buvo išlavinęs kaip antrąją prigimtį.

– Katagiri, aš kuo puikiausiai suprantu, kad kiekvienas sutriktų, jeigu prieš jį staiga išdygusi milžiniška varlė viską

papasakotų ir paprašytų patikėti. Manau, kad tavo reakcija visiškai natūrali. Todėl norėčiau pateikti įrodymą, kad aš tikrai egzistuoju. Katagiri, kiek žinau, tu dabar vargsti mėgindamas išieškoti skolą iš „Didžiojo Rytų lokio prekybos“.

– Tikrai taip, – patvirtino Katagiris.

Tai su nusikalstamomis grupuotėmis susijusi plėšikų gauja, kuri nori paskelbti bankrotą ir taip išsisukti nuo skolos grąžinimo. Kitaip tariant, nusiplauti rankas. Kreditoriai lengva ranka, neatlikę jokio padoraus patikrinimo, ėmė ir paskolino pinigų. O košę, kaip įprasta, srėbti reikia Katagiriui. Tačiau šį kartą priešininkas stiprus ir niekaip neišeina jo perprasti. Užnugaryje stovi ir įtakingų politikų figūros. Bendra kredito suma – septyni šimtai milijonų jenių. Aš gerai supratau?

– Gerai, viskas taip ir yra.

Varlys plačiai išskėtė abi letenas. Didelės žalios spalvos plėvės išsiskleidė tarsi blyškūs sparnai.

– Katagiri, niekuo nesirūpink. Viską pavesk Varliui. Rytojaus rytą problema bus išspręsta. Nusiramink ir pailsėk.

Varlys atsistojęs nusišypsojo, susiplojo kaip džiovintas kalmaras ir lengvai pralindęs pro durų plyšį dingo. Katagiris kambaryje liko vienas. Ant stalo stovėjo du puodeliai, kitų ženklų, kad bute lankėsi Varlys, nebuvo.